

**LABORATORIOHOITAJAN,
BIOANALYYTIKON**

Ammatinkuvaus

**Suomen Bioanalytikkoliitto ry
Finlands Bioanalytikerförbund rf**

www.bioanalytikkoliitto.fi

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksessa rekisteröidään opistotason laboratoriohoitajututkinnon suorittaneet sekä nykyiset ammatikorkeakouluissa bioanalytiikkotutkinnon suorittaneet laboratoriohoitajina. Ammattikorkeakoulusta valmistuneilta edellytetään yleisten ammatillisten valmiuksien hallintaa ja tietyn ammattitoiminnan osaamista. Eri-työalan osaaminen perustuu laaja-alaisesti sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan yhteisiin lähtökohtiin että terveydenhuollossa hyväksytyihin arvoihin ja toimintaperiaatteisiin.

Laboratoriohoitajan, bioanalytiikon toiminta ja vastualueet terveysalalla

Laboratoriohoitajan, bioanalytiikon tehtävänä on tuottaa hoitoratkaisujen tukena käytettävää luotettavaa tietoa potilaan/asiakkaan terveydentilasta laboratoriotutkimusten avulla.

Laboratoriopalveluprosessi käynnistyy potilaan/asiakkaan terveydentilan arvioinnin tarpeesta ja päättyy luotettavien laboratoriotutkimustulosten hyödyntämiseen potilaan/asiakkaan terveydentilan seurannassa. Laboratoriohoitajan, bioanalytiikon ydintehtäviä ovat asiakaspalvelu, tutkimuspyynnön mukainen näytteenotto ja laboratoriotutkimusten suorittaminen sekä laadunhallinta, toiminnan kehittäminen, opetus-, ohjaus- ja muut asiantuntijatehtävät. Laboratoriotutkimuksilla selvitetään potilaan/asiakkaan fysiologista tai biologista tilaa elin-, kudus-, solutai molekyyliatasolla. Laboratoriotutkimukset ovat joko näytetutkimuksia tai potilastutkimuksia. Näytetutkimuksessa potilaasta/asiak-

kaasta otetaan näyte elimistön ulkopuolelle, jolloin se edustaa elimistöä ja kuvaa sen toimintaa. Potilastutkimuksessa potilaan/asiakkaan elimistön toimintaa mitataan suoraan ja potilas on läsnä tutkimusta tehtäessä. Laboratoriohoitaja, bioanalytiikko vastaa tutkimusprosessin laadukkaasta toteuttamisesta potilaan/asiakkaan parhaaksi ja potilasturvallisuuden huomioiden, asiantuntemuksensa puitteissa yhteistyössä muiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Laboratoriohoitaja, bioanalytiikko eri toimintaympäristöissä

Laboratoriohoitajan, bioanalytiikon toimintaympäristöt ovat terveydenhuollon eri sektorien laboratorioissa ja tutkimuslaboratorioissa. Näissä toiminta jakaantuu kliinisen kemian ja hematologian, mikrobiologian, histologian ja sytologian sekä molekyylibiologian ja perimäntutkimuslaboratorioihin, joissa suoritetaan näytetutkimuksia ja kliinisen fysiologian ja neurofysiologian sekä isotooppi-laboratorioihin, joissa suoritetaan potilastutkimuksia. Lisäksi laboratoriohoitajia, bioanalytikoita työskentelee lääketieteellisissä ja biotieteellisissä tuotanto- ja tutkimuslaboratorioissa.

Laboratoriohoitajan, bioanalytiikon ammatillinen osaaminen

Ammattitaidon perustana on kliinisen laboratoriotieteen ja sitä tukevien muiden tieteenalojen teoreettinen tieto. Ammattipätevyys muodostuu laboratoriopalveluprosessin hallinnasta. Laboratoriotutkimusprosessiin kuuluu preanalyttinen, analyttinen ja pos-

tanalyttinen vaihe, jotka laboratoriohoitaja, bioanalyttikko toteuttaa itsenäisesti tai moniammatillisen tiimin jäsenenä. Laboratoriohoitaja, bioanalyttikko hallitsee käyttämänsä analyysimenetelmät, laitteet ja teknisen suorituksen. Pienten näyttemäärien annostelu ja näytteenottotekniikka vaativat kädentaitoja ja mikroskopiointi edellyttää hyvää visuaalista

hahmotuskykyä. Laboratoriohoitajan, bioanalyttikon on kyettävä arvioimaan laboratoriopalveluprosessin laatua sekä kehittämään ja uudistamaan sitä oman toimivaltansa puitteissa. Laboratoriohoitajalla, bioanalyttikolla on oltava informaatioteknologian osaamista, tiedonhankintataitoja, kielitaitoa ja jatkuvaa oppimistaitoa.

Laboratoriohoitajan, bioanalyttikon ydintehtävät

Preanalytiikassa:

- ❖ tiedon välittäminen pyydetessä laboratoriotutkimusten valinnan tueksi
- ❖ asiakaspalvelu sekä potilaalle että tutkimusta pyytävälle taholle
- ❖ potilaan/asiakkaan ohjaaminen ja valmisteleminen laboratoriotutkimukseen
- ❖ elimistön tilaa edustavan näytteen ottaminen
- ❖ tutkittavien aineiden säilymisen turvaaminen näytteessä ennen analyysiä

Analytiikassa:

- ❖ tutkittavan aineen analysoiminen ja analyysin luotettavuuden varmistaminen laitteiden toimivuuden seurannan avulla
- ❖ potilastutkimuksessa näytettä koskevan osuuden korvaa luotettava tutkimuksen suorittaminen ja potilasturvallisuudesta huolehtiminen

Postanalytiikassa:

- ❖ tulosten luotettavuuden arviointi
- ❖ tulosten toimittaminen tutkimusta pyytäneelle taholle tietotekniikkaa hyväksikäyttäen

Laadunhallinnassa:

- ❖ laadunvarmistuksen ja laadun parantamisen edistämiseen osallistuminen

Opetuksessa ja ohjauksessa:

- ❖ Asiantuntijana ja kouluttajana toimiminen muille terveydenhuollon ammattilaisille, jotka suorittavat laboratoriotutkimuksia
- ❖ Potilaiden ja omaisten ja opiskelijoiden ohjaus laboratoriotuomintaan liittyvissä asioissa.

Eri toimintaympäristöissä nämä ydintehtävät painottuvat eri tavoilla. Laboratoriohoitaja, bioanalyttikko toimii työssään ammatinharjoittamislainsäädännön edellyttämällä tavalla ja eettisten sääntöjen mukaan.

Käyntiosoite: Asemamiehenkatu 4, 3. kerros
00520 HELSINKI

Postiosoite: PL 110, 00060 TEHY
Puh. 09-155 2632, fax 09-155 2960